

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Antiga vinya al costat septentrional de la BV-1224, 200 metres abans del PK-6
Emplaçament	Al costat del polígon industrial del Pont
Alçada:	264
Coordenades:	
Latitud:	41.70597
Longitud:	1.88308
UTM Est (X):	407074
UTM Nord (Y):	4617734

Classificació

Número de fitxa	08182 - 7
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Segurament provocat per l'escalfor de la llar, l'estructura dels murs ha fet un lleuger moviment provocant la caiguda de la llosa de tancament del caramull.
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08181A011000040000OK
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa:	dl., 13/06/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada en una feixa estreta envoltada d'arbusts i matolls. És una construcció aïllada aixecada damunt de la roca, en la confluència de dues marjades, de planta rectangular, de 3,65 per 3,40 metres, i excavada parcialment en el marge per la part posterior. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb clau de volta visible. El cobriment exterior és de terra. El gruix dels murs és de 55 cm.

L'entrada està al mig de la façana, mesura 1,60 metres d'alçada per 0,83 metres d'amplada, amb llinda plana i marxapeus. Té dues obertures més, la primera per sobre mateix de la llinda i la segona ubicada a la façana de ponent. La barraca està orientada a migdia.

A l'interior, entrant a mà esquerra, s'hi pot observar una llar de foc feta modernament.

La inclinació dels dos marges enfront mateix de la façana de la barraca, conflueixen en una rampa que fa d'accés a la barraca. Els dos marges van baixant progressivament de nivell seguint el pendent provocat per la construcció de la barraca i s'obren cap a la feixa inferior a partir d'una rampa feta de pedra i pedruscall aguantada per murets. Per sota té una obertura per deixar passar les aigües pluvials. Mesura 1,30 metres d'amplada per 2,40 metres de llargada.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3022.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga.

Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

